

**“RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TA’LIM TIZIMIGA ZAMONAVIY
YONDASHUVLAR . GERMANIYA. FINLANDIYA” MATEMATIKA FANI
MISOLIDA**

Husenov Sharif Abduraxmonovich

Buxoro shahar kasb-hunar maktabi

Matematika fani o`qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Prezidentimizning 2019 yil 6 sentyabrda “Professional ta’lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmoni asosida 2020/2021 o‘quv yilidan boshlab O‘zbekistonda boshlang‘ich, o‘rta va o‘rta maxsus professional ta’lim tizimida tegishli ta’lim dasturlari joriy etilgan kasb-hunar maktablari, kollejlari va texnikumlardan iborat professional ta’lim muassasalari tarmog‘i tashkil etilishi, uning afzalliklari haqida so‘z boradi.*

Kalit so‘zlar: *professional ta’lim, ta’lim-tarbiya, jamiyat, iste’dod, zamonaviy ta’lim*

“Agar mendan sizni nima qiynaydi?” deb so‘rasangiz, farzandlarimizning ta’lim va tarbiyasi deb javob beraman.

Shavkat Mirziyoyev

Har bir davlat kelajagi fuqarolarining intellektual salohiyatiga, madaniyati, bunyodkorligiga tayanadi. Zero, eski ta’lim-tarbiya asosida yangi jamiyat qurib bo‘lmaydi. Shu jihatdan mamlakatimiz kelajagi, shubhasiz kadrlar tayyorlash masalasiga bevosita bog‘liq. Yangicha fikrlaydigan, zamonaviy bilimlarni egalagan barkamol, tashkilotchi va zukko kadrlarga ega bo‘lish uchun ta’lim-tarbiya dargohlaridagi sharoitlarni birinchi navbatda sobiq sho‘rolardan qolgan ta’lim-tarbiya tizimini tubdan o‘zgartirish, hozirgi davr talablari darajasiga ko‘tarish zarur va muhimligini hayot taqozo etmoqda.

Istiqlol yillarida mamlakatimizda ta’lim tizimini isloh qilish, milliy kadrlar tayyorlashni zamon talablari darajasiga ko‘tarish masalasiga jiddiy e’tibor qaratila boshlandi. O‘zbekiston Respublikasi Birinchi Prezident Islom Karimov hali davlatimiz mustaqilligini qo‘lga kiritmagan kezlardayoq o‘z nutqida “Fanga iste’dodli yoshlarning kirib kelishini ta’minlash uchun kompleks tadbirlar turkumini amalga oshirish zarur. Bu borada oliy maktabning, hatto o‘rta ta’lim maktablarining faoliyatini tubdan qayta qurish kerak...” degan edi. Mustaqilligimiz me’mori o‘sha vaqtlardanoq amaldagi sobiq sho‘rolar ta’lim tizimi talabga mutlaqo javob bermayotgani, respublikamiz dadil oyoqqa turib olmog‘i uchun unga malakali kadrlar va bunday kadrlarni tayyorlashni o‘z oldiga maqsad qilib qo‘ygan dastur zarurligini ko‘p bor ta’kidlar edi. Bu borada mustaqillik yillarida O‘zbekistonda muayyan ishlar amalga oshirildi. O‘zbekiston Respublikasi Birinchi birinchi Prezidenti Islom Karimov ta’kidlaganidek, “tarixan O‘zbekiston Respublikasida shakllangan intellektual salohiyat XXI asr bo’sag‘asida o‘zining rivojlanish darajasi jihatidan, innovatsion kashfiyotlar, imkoniyatlari bilan hozirgi vaqtda jahondagi ko‘pgina

rivojlanayotgan mamlakatlardan ilgarilab ketgan”. Ilm-fanning jamiyat ijtimoiy taraqqiyotidagi o’rnini belgilar ekan, Yurtboshimiz yuqoridagi fikrini davom ettirib, “har bir ilmiy yangilik, yaratilgan kashfiyot bu yangicha fikr va dunyoqarashga turtki beradi degan edi.

O’zbekistonda mustaqillik yillarida ilm-fanning rivojlanishi uchun barcha shart-sharoitlar yaratildi. Iqtisodiy qiyinchiliklar hamda o’tish davri muammolariga qaramasdan sovet tuzumi davrida shakllangan ilm-fan infrastrukturasi bir tomondan saqlab qolindi, boshqa tomondan uning yanada rivojlanishi uchun huquqiy, ma’naviy, iqtisodiy asoslar yaratildi. Jumladan, O’zbekiston Konstitutsiyasining 42-moddasida “Har kimga ilmiy va texnikaviy ijod erkinligi, madaniyat yutuqlaridan foydalanish huquqi kafolatlanadi”, deyilgan³ Barkamol avlod ta’lim-tarbiyasi O’zbekiston davlati siyosatining ustuvor vazifasi hisoblanadi. Zotan, bugun kamol topayotgan yoshlarimiz jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy va ilmiy-texnikaviy rivojlanishi hamda madaniyatning o’sishini ta’minlovchi asosiy kuch hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, O’zbekistonda mustaqillikning dastlabki kunlaridan jamiyatdagi yangilanish va islohotlar, iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi, davlatning jahon hamjamiyatiga integratsiyalashuvining asosiy bo’g’ini sifatida ta’lim tizimini isloh qilish bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. Ta’lim tizimidagi islohotlar - ijtimoiy siyosiy jarayonda mustaqil fikrlaydigan, istiqbolli maqsadlarni aniqlaydigan va ularning yechimini topa oladigan, ijodkor, yuksak kasbiy madaniyatga ega bo’lgan yangi avlod kadrlarini shakllantirishga yo’naltirilgan.

Bugun rivojlanayotgan jamiyatimizga milliy va umuminsoniy qadriyatlarni mukammal egallagan, teran fikrlaydigan, tashabbuskor, jismonan va ma’nan sog’lom, barkamol yoshlar kerak. O’zining oilasiga, xalqiga va Vataniga sadoqatli, barkamol shaxslarni tarbiyalash muammolari doimo davlat va jamoatchilikning diqqat markazida bo’lib kelgan.

Maqolani yozishdan maqsad: Matematika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish va pedagogik texnologiyalarni qo’llash, mashg’ulot samaradorligi uchun ko’rgazmali materiallardan foydalanish, savoljavoblar o’tkazish, mavzu uchun metodik ochqich vazifasini bajaruvchi elementlarni topa olish bilan xarakterlanadi. Buning uchun Yevropa mamlakatlarini o’rganishda qiyoslash asosida mahalliy materiallardan foydalangan holda mashg’ulot otkazish maqsadga muvofiq bo’ladi.

Tadqiqot obyekti. Jahon mamlakatlarini o’rganishda mahalliy materiallardan ham foydalanib, o’quvchilarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash jarayoni.

- Matematika darsida ta’lim texnologiyalaridan foydalanish;
- Innavatsion ta’lim texnologiyalari haqida; -
- Rivojlangan davlatlar ta’lim texnologiyalariga umumiy tasnif;

—Germaniya va Finlandiya davlatlarining ta’lim texnologiyalari asosida o’rganishga doir;

Olib borilayotgan ilmiy ishda Matematika darslarida innovatsion talimning o’rni, zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish, matematik ta’limini amalga oshirishda interaktiv usullardan foydalanish asosida tizimli tahlil qilingan. Matematika ta’limida o’qituvchi o’quvchilarni faollashtiradigan o’zi va o’rganishi uchun qulay bo’lgan usul va

uslublarni, o'qitish shakllarini, vaziyatlarini izlaydi, rivojlangan davlatlar pedagogik texnologiyaga suyanib, o'quv jarayoni samaradorligini oshirish. O'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatib, o'quv jarayonining yuqori sifat va samaradorligiga erishishni ta'minlash.

Matematika keng qamrovli fan bo'lib, o'quvchilarga bilim berganda tabiat va jamiyat orasidagi aloqadorlik ularning ongiga singdirib boriladi. Ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarni o'zini-o'zi boshqarishga, mavzu to'g'risidagi axborotlarni kengroq uzatish va qabul qilishga, dars mobaynida monitoring olib borishga, o'quvchilarni vatanparvarlik g'oyalari bilan tarbiyalash va yana bir qancha insoniy fazilatlar bilan ta'lim-tarbiya berishga xizmat qiladi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. T. "O'zbekiston" 2016y.
2. Mirziyoev Sh.M. "Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak" T. "O'zbekiston" 2016 y.
3. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida" qonuni. T - 2020 y.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 25 yanvardagi «Umumiy o'rta, o'rta maxsus va professional ta'limi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PF-5313-sonli Farmoni.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 sentyabrdagi "Professional ta'lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-5812-son Farmoni